

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

„Edinost“
 z vsakega enkrat na dan, razen sodelej in
 raznikov, ob 4. uri zvečer.
 Naročilna zbirka:
 za celo leto . . . . . 24 kron
 za pol leta . . . . . 12 „
 za štiri leta . . . . . 6 „
 za en mesec . . . . . 3 krcni
 Naročnino je plačevati naprej. Na za-
 nosne brez priloge naročnine se uprava
 ne strja.
 P. tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
 nasne številke po 6 stotink (3 novč.);
 list v Trstu pa po 8 stotink (4 avč.)
 Telefon št. 870.

Oglaš
 se računajo po vratah v petito. Za več-
 kratno naročilo s primernim popustom
 Posilna, osmrtnice in javne zahvale do-
 mnili oglašit. se računajo po pogodbi
 Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu
 Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo
 Rokopisi se ne vračajo.
 Naročnino, reklamacije in oglase spre-
 jema upravništvo. Naročnino in oglase
 je plačevati loco Trst.
 Uredništvo in tiskarna se usklajata v
 ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in
 sprejemanje inseratov v ulici Molina
 piccio št. 3, II. nadst.

Urednik in odgovorni urednik Fran Godnik. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Po deželnozborskih volitvah.

(Dopis iz učit. krogov na Goriškem.)

Aha, že zopet je tukaj tisti nepridiprav, ki je pred volitvami bil se oglasil s tistim zlobnim namenom — da bi motil vodo med volitvami. Tako bi utegnil zopet kdo udariti po dopisniku in (po navadi) tudi po uredništvu »Edinosti«. No, vendar Vas prosim, gosp. urednik, malo prostora.

Najprej moram konstatirati, da proti dopisom v »Edinosti« je protestiralo v Gorici zbrano učiteljsko — celo s posebnim spisom, ki se je bil razposlalo vsemu učiteljsstvu.

Že takrat sem bil pripravljen na odgovor, a ker je ravno divjal nenavadni boj v naši deželi, nisem hotel motiti borečih se strank.

Po zatrdilih v »Soči« je bilo zbrano učiteljsko v 99% v napredni stranki; nič manj odstotkov je videlo učiteljsvo samo sebe v napredni stranki. Vaš dopisnik, ki je pisal v članku »Dopolnjeno je«, da je naš stan razkosan kar na tri strani, je podal sicer dokaj dobro sliko, ali za eno celo leto pre-
 staro — pravi poročilo učiteljsva.

Poglejmo zdaj po dovršenem boju, kako je bilo! Nočem podajati svojega menenja, ampak hočem se držati javnega glasila napredne stranke. »Soča« je sama konstatirala, da so učitelji vrgli svojega kandidata Vrtovc! Če tudi jem-
 nolo že nekaj tednov od istega časa, ko se je napisala ta trditve, vendar se doslej ni še oporekalo trditvi. Mora biti pač resnična! Izdajatelj poročila naj odgovore zdaj, kdo je poznal bolje naše razmere, ali Vaš dopisnik, ali pa oni, ki so trdili, da dopisnik ne pozna sedanjih razmer.

»Soča« je navajala imenoma, ali krajema vse učitelje, ki so bili proti napredni stranki, ali pa vsaj ne — za isto. Resnici na ljubo naj povem, da takrat ni bila »Soča« zvesta sama sebi, kajti marsikaj je zasmehovala »Gorica« pa je povedala nekoliko tega, ter trdila, da učiteljsvo v goriški okolici, (ki bi moralo biti v izgled, ker tam je vodstvo našega stanu) je bilo le v majhnem številu za napredno stranko. Čitali smo, da se predsednik uč. društva, ki šteje nad sto udov, ni udeležil volitve; jednako tudi reprezentant goriškega učiteljsva pri »Zavezih«. Njiju izgledu je sledila večina, kakor da bi bilo dogovorjeno — kljub vsem zborovanjem in znanemu poročilu o istih zborovanjih. Ako ni to blamaža, potem pa ne vemo, kaj bi zaslu-
 žilo to ime.

Kakor učitelja me boli najbolj to, da je propal učitelj-kandidat, naj si bo že Peter ali Pavel. V deželni zbornici

bi za potrebo sedel (in deloval!) vsaj jeden učitelj, ker deželni zbor ima vedno opraviti s stvarmi tega stanu — veliko več nego z duhovsko-cerkvenimi stvarmi.

Napredna stranka je hotela (ali vsaj trdila je, da hoče) na vsaki način spraviti v deželni zbor vsaj jednega učitelja, a to se jej ni posrečilo; »Sloga« pa se ni povspela tako visoko, ker je bilo učiteljsvo v 99% (na papirju namreč!) proti njej!

In tako se je zgodilo, da je ostalo pri starem.

Med nami je zavladala, po dovršenih volitvah neka letarginja; vsakdo ždi na svojih lavorikah, ali pa si ogleduje rane, katere je dobil v volilnem boju. Da je bilo učiteljsvo med kladivom in nakovalom, ne more nikdo oporekati, tudi če deset shodov oporeka temu. Kar je bilo, je bilo.

Najlepše pa prihaja zdaj na dan. »Gorica« piše, da bi utegnili priti za nas zdaj 6 suhih let t. j., da v dolgi 6-letni dobi ne dobimo nikakega zboljšanja svojih razmer.

Ako nam kdo trdi kaj takega, nas ne preseneči, ako bi trdil kaj nasprotnega, bili bi res presenečeni. Navajeni smo namreč, da se deželni zbor strinja vsaj v jedni točki, namreč v tej, da nam ni treba nič dati — v ime ulošstva v deželi! V nečem se mora pač odlikovati tudi Goriška, ako ne v drugem, pa vsaj v tem, da ima najslabeje plačano deželno uradništvo. Tudi nekaj. Jedno dobro pa bo gotovo rodilo tako bagatelno postopanje z nami. Prepričan sem, da se učiteljsvo zopet združi ter poravnava diference med seboj. Strinjali se bodemo vsaj v jedni točki, namreč da nas zanemarja deželni zbor v svoji celoti.

»Slogina« stranka ni zadovoljna z nami, ker je proti njej (na papirju!) 99%; napredna stranka se toži, da se jej slabo ponašamo (v volilnem boju namreč); obe stranki se strinjata v nezadovoljnosti z nami; naravno je torej, da nam skupaj dasti primerno plačilo, t. j. 0 (nič).

Ko se bo bližala 6-letna doba proti koncu, pa se bo govorilo drugače, da se bomo lovili zopet na limanice. Upajmo, da ne bo več časa, ampak da nas najde svoj čas združene kot jednega moža proti onim, ki nas zanemarjajo.

V ta namen pa je treba resno na delo, h kateremu kličem z vso resnostjo.

Šestletno dobo moramo vporabiti za delo, ker brez tega ni upanja na boljše čase, katerih si vsakdo želi. Pot, katero je navetoval nekdo na shodu v Gorici, namreč zaničevanje in preziranje med seboj, pa ne vodi do zaželjenega dela. Nega-

cija ni rodila nikdar dobrega sadu, ampak narobe. Le pozitivno delo je ono, ki rodi stoteran sad. Kolegom, ki prednačijo, kličem: Caveant consules!

Pripomba uredništva. V kolikor je temu dopisu namen vspodbujanje učiteljsva, naj potom dobre stanovske organizacije samo najprej skrbi za svoje stanovske interese, soglašamo žnjim popolnoma. Mi smo v nedaljnji minulosti bili celo v precej ostrem navskrižju z velikim delom učiteljsva na Goriškem ravno radi tega, ker so glasnejši med učitelji vedno le druge činitelje v deželi proglašali odgovornimi na razmerah, ki so res škandolozne, a niso nič mislili na rek: Pomagaj si sam....! Naš nazor je bil vedno ta, da se učiteljsvo mora združiti v krepko organizacijo, ako hočejo prisiliti druge poklicane činitelje v vršenje dolžnosti do učiteljsva.

Do tu se torej strinjamo popolnoma z današnjim dopisnikom.

Če bi pa učiteljsvo hotelo storiti korak dalje preko meje res potrebnega samovarstva, čim bi se hotelo morda obdajati s kitajskim zidom in ustvarjati nekako državo v državi naroda, čim bi se hotelo izključati iz življenja in odtujati snovanju naroda — nas ne bi imeli na svoji strani! Bolj nego kdor koli se morda učitelj čuti članom naroda. Narodu ne zadošča, da učitelj mladini, kakor skozi lijec, ulija v glavo znanost čitanja, pisanja, računjanja, ampak pričakuje tudi od učitelja, da mu vzgaja deco, da vzgaja srea, da vzgaja značaje in da se ob tej vzgoji ozira na vse potrebe naroda. To pa more edino le, ako — čati z narodom, ako je se svojim srecem notri v snovanju in stremljenju naroda!

Se enkrat: Učiteljsvu je v pravico in v dolžnost do samega sebe, da se organizira v varstvo svojih stanovskih interesov; nikdar pa ne sme taka samoozbramba prehajati v izključanje od drugih elementov naroda, nikdar se ne sme učiteljsvo udajati menenju, da mora biti z drugimi v navskrižju, ako hoče braniti sebe!

Toliko se nam je zdelo potrebno povdariti v varstvo svojim nazorom.

Politični pregled.

V Trstu, 10. jan. 1902.

O položaju. Diskuzija o predmetu »spravne konference« se plete dalje na vseh straneh, a se zgošča bolj in bolj v menenju, da ni pričakovati nikakega vspeha. Ta velepesimistični prognotikon o tem »zadnjem poskusu« Körberjeve vlade stavlja malo ne vsi listi, ne izvzemši oficijoznih. Tako so-

skrinji, velika peč, vešalo za obleko, polica s knjigami, velika miza, dve stolici in starinski kanapé z lesenim gotskim naslonilom. Ob oknu je visela tamburica, na zidu sliki Ljudovita Gaja in Kraljeviča Marka. Na kanapéju je ležal Vladimir in je kadil iz dolge pipe, dočim je Evgenij, sedeči na stolu, kaj hladnokrvno vrtel med prsti debelo cigaro.

»Ne umejem te, dragi Evgenij« je rekel Vladimir, ki je bil krasen črnolas mladenič, velikih očij, »ti vidiš, kako se okolo nas dogajajo bolj in bolj važne stvari, kako se narod budi in povzdiga bolj in bolj, a ti molčiš, kakor da vse smatraš za igračo in otročarijo«.

Evgenij, močan človek, rjavih las in bla-
 gih modrih očij, kateremu je bradica že precej obsula blede lice, je uprl očesi v svojega prijatelja ter rekel, odbivši dim svoje cigare:

»Motiš se brate! Tvoje graje nisem za-
 služil. Jaz se klanjam istim svetinjam kakor

glasje more pač prihajati le od tod, da vsa znamenja govore za takov pesimizem. In res je tako.

Čehi — brez razlike frakcije ali političnega mišljenja — izjavljajo decidirano, da bi bilo zastoj, niti odpirati vrata do konference, ako Nemci pridejo z zahtevo po nemškem državnem jeziku. Vsenemci pa se izjavljajo istotako odločno proti vsakemu pogajanju sploh, dokler ne bo ustrezno ravno tej, od Čehov absolutno odklonjeni zahtevi. Kako naj se torej človek še kaj nadaja od pravnih pogajanj?! Na obeh straneh govore torej dovolj jasno in tako odločno, da je težko misliti na kako spremembo v stališčih. A kar govore in zahtevajo na jedni strani, je jednostavno izključeno po tem, kar govore in zahtevajo na drugi strani...

Nemške stranke v deželnem zboru Češkem so torej proglašile kakor neizogiben pogoj sporazumljenju, da se nemščina uzakoni kakor državni jezik. No, bodimo nekoliko optimisti in denimo, da so nemške stranke le zato povdarjale ta postulat, da Vsenemcem izvijejo iz rok jako nevarno agitacijsko sredstvo, in da tega postulata ne prineso seboj h konferenčni mizi. V tem slučaju bi se morda doseglo kako sporazumljenje. Ali, kdo naj jamči, da bodo nemške stranke tudi mogle spolnjevati prevzete obveze?! To je glavno vprašanje. Če tudi vse nemške stranke pošljejo svoje zastopnike na konferenco, kaj pomaga, ko pa ne bo njih, Vsenemcev! Kako naj druge nemške stranke drže eventualno dano besedo, kako naj izvedejo prevzete obveze tudi praktično, ko pa se morajo tresti pred Vsenemci, da leti razvnamejo vihar proti njim, postavivši jih na sramotni oder narodnih izdajic?!

Ako bi torej tudi smeli supponirati naj-
 boljo voljo pri nemških strankah za doseglo sporazumljenja, vendar ostajajo vse nade blizu pri ničli. Grehi avstrijskega zistema se pač začenjajo grozno maščevati, tistega sistema, ki je s pomočjo monstruoznih volilnih geometrij po vsej sili in brezčutno hotel dušiti naravo ter je fikcijo nemškega značaja države ter nemške misije monarhije Habsburgov usiljeval na mesto živih narodnih organizmov! Upravi države je bila vsikdar le ta jedina skrb, kako bi ustrezala narodni gospodstva-
 željnosti jednega plemena, podprti od birokratične tesnosrčnosti, ki je — kakor je rekla te dni »Politik« na uvodnem mestu — mesto udobne hiše stesala krsto z nepremičnimi zapahi! In potem je rekel isti list: »Tu ne gre več le za eksperiment, ki se more posrečiti ali ponesrečiti. Tu je več v igri, nego v starih časih, ko so velike škode, ki jih je trpela država, popravljali s tem, da so se oprijemali novodobnih idej! Tu imamo še drugo

tudi ti, samo nekoliko drugače. Čudim se ti, saj me dobro poznaš; od detinstva sva si prijatelj, skoro brata, a še me nisi spoznal v dušo. Jaz sem prazničen človek, ti si pesnik; jaz miren, morda včasih flegmatik, v tebi kipi kri. Vidiš, to je!»

»Ali to ni noben odgovor na moje vprašanje«, je odvrnil Vladimir. »Res nas je različnih, ali ko se stresa ves narod do dna, tedaj planijo tudi mirne duše. Ali si se morda izneveril našemu znaku, ilirskemu mesecu z zvezdo? Ali si morda belo in zeleno kokardo prišil na svoje srce?«

»Mar si-li toli kratkega spomina, da se ne spominjaš, kako me je lani v juliju na Markovem trgu ranil bajonet vojaka od regimenta Wimpfen, kako sem bil tudi jaz eden onih, ki smo drli za razbanom Hallerjem, ki je komaj rešil glavo po noči v vozu sena. Misliš-li ti, da, ko je človek prelil kri za kako stvar, se more pozabiti ta rana?«

(Pride še.)

PODLISTEK

Vladimir.

Hrvatski spisal Avgust Senoa, prevel M. C-tič.

I.

V »Mletački (benečanski) ulici« v Zagrebu je stala leta 1846. pritlična hišica, na pol zidana, na pol lesena, postavljena nekje tam v minoletem stoletju. Hišica, postavljena s širino ob lesena vrata, je imela proti ulici samo dve okni, za katerima je životarila mizarica Jagica, udova že davno in gospodarica hiši. Na dvorišče je bilo seveda več oken, a v zadnji sobici je okno gledalo proti nekaki krpici zemlje, obrobljeni graham in fižolom, kjer je evelo nekaj rož, nageljnov in tri georgine. Jagica je to krpico zemlje nekotikih sežnjev imenovala svoj vrt. V tej sobici sta stanovala tedaj dva zagrebška pravnik, Vladimir Milković in Evgenij Petrovič, sinova plemiških rodbin iz križevačke županije. Imetji njiju

starišev sti stali od davnine jedno poleg drug-
 zega, a očeta sta jima bila županijska čast-
 nika; otroka sta torej od mladih nog skupno živela in prijateljevala. Njiju roditeljem je bilo to jako drago, ker so Milković in Petrovič od pamtiveka v slogi živeli med seboj. Ko je torej trebalo otroka dati v glavno mesto, v latinske šole, nastanila sta očeta oba dečka pri udovi Jagi v Mletački ulici, v tisto malo sobico. In ko jima je minulo gimnazijsko suženjstvo in jima je sinila svoboda ter so ju profesorji začeli krstiti z »gospodom«, se kar nista mogla odtrgati od Jage, ki se je, skle-
 paje roki in majaje z glavo, čudila, kako da otroci dandanes hitro rastejo. Kjer sta bivala poprej začetnika, tu sta bivala sedaj jurista, samo da sta mesto žgancev in kislega fižola dobivala evrta piščeta in da se metla gospe Jage ni mogla več smatrati za žezlo.

Sobica je bila, kakor rečeno, jako mala; komaj si se mogel obračati v njej. Poleg dvojice sila naloženih postelj sti stali dve

mrtvo točko (kakor prvo mrtvo točko je namreč praški list označil dejstvo, da je ustava od-povedala službo), ki leži globlje, in do katere bi mogla dospeti država po težkih bojih zgrešenih peti, in sicer po brezuspešnem borenju nezadovoljnih in tlačanih s sovražno jim osrednjo državno oblastjo: v preobilici naveličanja na skupnem državnem življenju, v obupu ob brez-nadnem pogledu v breznačno bodočnost, v ponesrečenju skupne državne ideje!

Je-li še kaj za to mrtvo točko?!
Tu je povedano drastično, kam je ne-srečni avstrijski zistem že dovel državo in kam jo more še dovesti! Vsaka beseda bi morala žgati v dušo kakor razbeljeno železo one, ki so odgovorni za bodočnost države: pred Bogom, pred narodi in pred dinastijo! Nenemške narodnosti — in to je večina — je ta zistem že prignal do skrajne nezado-voljnosti, ker se vidijo tlačene! A utegne jih pognati tudi v obup, da jim ne bo več mari za skupno državno življenje. To pa bi bila — pravi praški list — katastrofa za skupno državno idejo, mrtva točka, od katere dalje — ni nič več!!

Bog je ustvaril naravo in ta narava ima svoje nepremične, večne zakone. Te narave božje pa ne sestavljajo samo gore in doline, reke in morja, kamenje in rastlinstvo, ampak sestaven in najvažnejši del narave so jej ljudje s svojimi sreči, so narodi se svojimi čutstvom in zakoni za svoj razvoj. Nikdo se ne pre-greša nekažnjeno proti zakonom narave! In boj proti elementom, ki sestavljajo državo, ni drugaz, nego boj proti naravi!

Politik vsklika: »Grozna je odgovor-nost, ki jo bo nosil oni, ki bo kakor prvi govoril v kžosu naših javnih razmer!« — A mi zaključujemo: ta prvi ne sme misliti, da je glavno to, da se reši ta sedanja ustava, ki je itak že odpovedala svojo službo, ampak prvo in glavno mora biti, da se neha boj proti naravi te monarhije, proti večini sestavljajočih jo delov, proti narodom: da torej definitivno pade dosedanji ne-srečni zistem!

Iz proračunskega odseka. V na-daljevanju proračunske razprave, postavke »poljedelsko ministerstvo«, je poljedelski mi-nister, baron Giovanelli, odgovorjal na razna vprašanja in priporočila. Zatrnil je, da se pogajanja v ta namen, da živinozdravništvo preide iz resorta ministerstva za notranje po-sele v resort poljedelskega ministerstva, bližajo ugodni rešitvi. Gledé razširjenja in zboljšanja vodnih zgradb in drugih agend poljedelskega ministerstva, je omenjal govornik, da si ministerstvo prizadeva v to, da pomnoži tehnično in strokovnjaško izobraženo osebje. Priznal je, da so v proračunu stroški za potrebe poljedelstva prepričljivo odmerjeni ter da bo skrbel, da se v prihodnjem letu po-veča prispevek za poljedelsko ministerstvo. Potegoval da se je ponovno za olajšave v vojaški službi onim, ki se pečajo s poljedel-stvom.

Tudi je priporočal finančnemu minist-stvu, naj skrbi za odpis davkov o novih nasadih gozdvov. Gozdarsko-tehnično osebje se je v minulih letih znatno pomnožilo.

Posl. Evgen pl. Abrahamowicz je menil, da bi morala vlada mnogo znatnejše od-pomoči rapidnemu propadanju poljedelstva, nego je to storila s proračuni za l. 1901. in 1902. ter je obžaloval, da minister ni niti z jedno besedo grajal zlorabe veterinarske kon-venije in trgovinskih pogodb od strani Nemčije, ki je s takim postopanjem močno oškodovala interese Galicije.

Odsek je vsprejel vse one točke prora-čuna poljedelskega ministerstva, ki so bile v razpravi in je posl. dra. Kuthreina izvolil glavnim poročevalcem za proračun.

Poljaki v Nemčiji. V ustavni državi žive in vendar ne uživajo državljskih pravice!! Avktor v »Obzoru« piše: »Mi smo državljani ustavne države, ali kake pravice uživamo mi?! Jaz moram tužno povediti glavo, kakor vsi moji rojaki. Kajti en sam izjemni zakon zadošča, da naše državljske pravice dela iluzorne in da jih zanikuje. S popolno pravico je trdil eden naših najbolj-ših ekonomov, ki je zelo uvaževan v ino-zemstvu, dr. Witold Skarzynski, v svoji seveda zaplenjeni brošuri »Nasza sprawa« (»Naše stvari«):

»Ne bi bilo težko dokazati, da se niti v kraljevini Pruski niti v vsej nemški dr-žavi ne dajeta siromašnemu Poljaku v tem področju niti popolna pravna sigurnost, niti materialno blagostanje.«

Zakaj je to tako v eni ustavnih držav? Odgovor: zato, ker mi (da-si vsi mi izpol-njujemo svoje obveze nasproti državi) nismo Nemci, ampak Poljaki! Sosebno kakor dr-žavljeni prepogosto skušamo mi tisto, kar se pri nas imeuje: »zbadanje z iglo«.

Zatiranje Poljakov na Pruskem. Kakor vse kaže, mislijo na Pruskem z vsemi močmi delati na to, da čim prej ponemčijo vse tamkaj živeče Poljake. To nam dokazuje že izvod iz prestolnega govora, katerega smo priobčili včeraj, ko se v istem pozivlja ves nemški narod, naj z vsemi svojimi močmi po-maga prizadevanjem pruske vlade, da čim prej zatre »velikopoljsko agitacijo«, s čemer je seveda mišljen poljski narod kakor tak in sicer v narodnem in gospodarskem po-gledu.

Nemški mogotei pa imajo še tonečuvno brezobraznost, da opravičujejo to svoje bru-talno postopanje s tem, da so Nemci v polj-skih pokrajinah vršili kulturno misijo! Nemci so se naselili v prvotno čisto poljskih pokra-jinah in vse njih doseganje delovanje je obr-njeno na to, da so si dotične pokrajine prisvojili v gospodarskem pogledu in da so ponemčevali poljski narod, da so torej pod zaščito navlašč v to prirojenih zakonov poljskemu narodu ropali jezik in imetje! In to grabežljivo politiko imenujejo pruski dr-žavniki kulturno misijo!!

Kulminacija vse pruske perfidnosti pa tiči v tem, da si na podlagi krivice, ki so jih izvrševali nad poljskim narodom skoraj jedno stoletje, arogirajo pravico do nadaljnega še hujšega narodnega zatiranja in gospodarskega izmožovanja nesrečnega poljskega naroda. Ker, kako naj se drugače razlagajo besede prestolnega govora: da se mora nemški nar-od v vshodnih, t. j. poljskih pokrajinah pruskega kraljestva, kjer ga začetkom niti ni bilo in kamor se je nasilno ugnjezdil po načelu vseh agresivnih narodov, da si mora torej nemški narod tam utrditi svoje narodno in gospodar-sko gospodstvo! In nekateri laški listi imenu-jejo onega grofa Bülowa, ki je sestavil ta pre-stolni govor: ženjalnega državnika. Da, žen-jalen je v resnici, a ženjalen v krivič-nosti...!

V proračunu pruskega finančnega mi-nisterstva nahajamo letos j e d e n m i l i j o n m a r k z a »nemško kulturno misijo v vshod-nih pokrajinah«, t. j. za ponemčevanje in go-spodarsko zatiranje pruskih Poljakov. Ta postavka se je letos povečala za celih 400.000 mark in politični načelniki poljskih pokrajin trdijo, da bo treba ta dispozičijski fond še znatno povečati. Kljub temu pa so Nemci vendar še tako nesramni, da se zgražajo nad brutalnim postopanjem Angležev v južni Af-riki. So pač Germani eni in drugi!

Poljski poslanci bodo stavili v pruskem državnem zboru interpelacijo radi preosnove določil za pouk krščanskega nauka v ljud-skih šolah z nemškimi in poljskimi učenci. Interpelacijo bodo podpirali tudi poslanci centra.

Tržaške vesti.

Zadnja je uboga »Edinost«! »Novice« — ki so baje v liberalnih rokah — so rek-le nedavno temu, da je »Edinost« zadnji list, ki jim sme kaj očitati. — Blizu jednako misli o nas tudi klerikalni »Domoljub«. Na-vajja namreč razne liberalne »liste«, s kate-rimi treba — »ven!« Mej temi je tudi tržaška »Edinost«, ali — zopet na za dnjem mestu! — No, ko sodba tako divno soglaš-a na obeh straneh, ko se v tej sodbi tako lepo dotikajo ekstremi, potem nam že ne preostaja drugaz, nego da se sprizajunimo z mislijo, da »Edinost« »ranžira« na zadnjem mestu med slovenskimi listi. To bi nas moralo gnati naravnost v obup, ako... da, ako bi nas sploh moglo vznemirjati to, kam nas postav-ljajo ti in oni... Naj le kriče »ven«, naj nas le postavljajo na zadnje mesto, ali na stran, makari v — eselsbank, kjer nameščeni — osliči baje patetično segajo po citrah, vse jedno, o gospoda, mi bomo vendar govorili glasno in brez strahu, kakor do sedaj: po svojem prepričanju, po svoji vesti in v svoji ljubezni do naroda slovenskega!! Mi vemo, kdo je z nami in za nami: mi vemo, da v njem, ki je za nami, imamo dovolj zaslome!! »Domoljub« more kričati do hripavega »ven« z »Edinostjo«, mi pa le ne pojdemo »ven!« Ampak ostati čemo in ostanemo, kjer smo, na svojem mestu! Ne, vsi »Domoljubi« nas ne spravijo z mesta, na katerem smo, nas ne spravijo iz — slovenske javnosti, kjer hočemo govoriti tudi na dalje, dokler bo to potrebno,

in na ves glas: da je izdajica svojega naroda oni, ki je v toli nevarnih in u-sodnih časih, ko se morda določa bu-dočnost naroda za dogledne čase, ali pa za vedno — kdor je v takih časih brezve-sten dovolj, da poživinja instinkte, zanašaje v duše in srea naroda sovražstvo do bratov, strankarsko strast, nekrščanski fanatizem, mesto da bi vzgajal narod za delo, za svojo bodočnost, mesto da bi vzbujal v narodu zmisel za pogoje lastni bodočnosti mesto da bi opozarjal narod na nevarnosti, ki mu prete, mesto da bi vspodbujal narod za borbo, ki mu jo je izvojevati, in v to podžigal v njem narodni ponos...!!

O najnovejši polemični taktiki v nekaterih slovenskih časopisih. Prejeli smo in objavljamo: Le z žalostjo mora ro-doljub opazovati, kako je izvestno slovensko časopisje vsled zagriženega strankarskega boja zašlo tako daleč v svoji slepi strasti, da ne more več jasno razločevati, kaj koristi in kaj škoduje njegovemu narodu! V dno duše morajo boleti taki pojavi, katere opa-zujemo v novejšem času v obeh kranjskih strankah, t. j. v takozvani katoliški in v napredni stranki. Dr. Šusteršič je n. pr. pred kratkim na jako netakten način očital istr-skim Hrvatom to, kar je storila zanje go-spodarska organizacija katoliške stranke! Res skrajno netaktno je bilo, da je samemu sebi pripisoval vso zaslugo na vsem, kakor da bi bil on iz lastnega žepa posodil one tisoče za istrsko gospodarsko organizacijo in se slednjé povzpeld celó do grožnje, da se ta denar zo-pet odtegne, ako ne bodo tržaški Slovenci povzdigovali do nebes njegovih resničnih ali tudi le domišljenih zaslug ter ako si bodo drznili kritizirati njegovo, da ne rečem huj-šega, nealovensko postopanje v svojem poli-tičnem delovanju.

Istotako so tudi »Novice«, ki so bolj na naprednjaški strani, na nelep in neple-menit način metale v obraz, kar slovenski poslanci store za Istro in so se regale vsemu narodu hrvatskemu radi tega, kar je pisal reški »Novi list« o ljubljanski univerzi. »No-vice« bi morale vedeti, da reški »Novi list« je izrekel svoje mnenje o tej zahtevani uni-verzi in svobodno je vsakomur, da isto mne-nje odobruje ali pa pobija, kakor mu v to veleva njegovo osebno prepričanje in rodo-ljubje. Krivo je pa, ako slovenski časnik radi članka, ki ga je napisal kakov list, ob-dolžuje ves hrvatski narod, kakor da je isti nasprotnik slovenskega naroda ter tako med svojimi čitatelji vzbujajo antipatijo do Hrvatov.

Kako absurdno je to izkoriščevanje po-samičnih pojavov na račun vsega naroda, za to daje izgled dejstvo, da je v neposredni sosesčini »Novega lista«, na Voloskem, čisto hrvatski občinski zastopnik o g l a s n o vspre-jel resolucijo za vseučilišče v Ljubljani! Torej?!

Kakoupliva tako postopanje na medsebojno razmerje med Slovani in specijalno na slo-vensko hrvatsko pobratimstvo, si lahko vsakdo misli sam. Ali pa mislijo gospóla v Ljubljani, da bi bilo bolje za slovenski in hrvatski nar-od, ako bi se začela med seboj sovražiti, kakor se to, žalibog, dogaja med nekaterimi slovanskimi plemeni?! Pričakujejo mor la ti gospodje, da jih bodo Nemci, Italijani ali celo Madjari podpirali v njih narodnih in gospo-darski težnjah?! Ker da bi se oni hoteli odpo-vedati tem težnjam, tega si vendar ne morem misliti!

Sicer pa so očitanja, kaj da je dr. Šu-steršič storil za Istro in kako da se slovenski poslanci »pehajo« za Hrvate v Istri tudi se staljšča pravičnosti vredne najostrejše graje. Tistih par besed, ki jih mogoče jedenkrat na leto o proračunski razpravi tu pa tam spre-govori kakov slovenski poslanec istrskimi Hr-vatom v prilog, in oni tisočaki, ki so došli na posodo naši organizaciji, res niso bogve kako »pehanje«, ki bi komu dajalo pravico, da vidi v sebi onega, ki deli miloščine, a v Istranih one, ki jih prejemajo!!

Z istotako pravico smelo bi se tudi oč-i-tati, koliko sta se že Spinčič in Laginja po-tegala za zgorajo Istro in Trst z okolico, to-rej za — Slovence!

Ali tako očitanje bilo bi nezmislno, ker poslanec, ki je kaj storil za Slovence — je eo ipso pomagal tudi Hrvatom in narobe. Ako se poslanec poteguje za koristi celokup-nega slovanskega oziroma slovenskega in hr-vatskega naroda v Avstriji, poteguje se in-direktno tudi za pravice onega ožjega dela naroda, ki je njega poslal v parlament. Tako umejem jaz vzajemnost. Napredek naroda v sredini se le povspesuje s tem, ako se bra-

nijo njegove meje, kakor se je to zgodilo z onim posojilom, ki je došlo iz Ljubljane v Istro in ki slednjé ni nič drugaz, nego varno naloženo posojilo, od katerega dobivajo oni, ki so je dali, tudi svoje obresti.

Torej gospóda v Ljubljani: čas bi bil, da bi se enkrat nehali s takim nelepih oč-i-tanjem na vse strani, ker o tem se včasih razbije tudi kakov predmet, katerega je po-zneje žal. Najprej so koristi naroda in še-le potem pridejo osebne strasti.

Istran.

Umrli je na svojem domu na Žagi pri Bovecu, tudi tu v Trstu občepoznani optik F. o. n. Mož je bil dober narodnjak in tu v Trstu, — kakor rečeno — osobito med na-rodnimi sloji dobro poznana oseba.

Vječnaja pamjat!

Prispevek k poglavju »narodna ma-lomarnost«. Prejeli smo in objavljamo:

Slovensko društvo iz povsem slovenskega kraja na Kranjskem — prebivalci trga Mokronog so razven tamošnjega graščaka, ki je Nemec, sami Slovenci — pošilja svo-jemu rojaku, Slovenceu kajpada, slovensko vabilo v zalepkah s tiskano slovensko firmo — in nemški pisnim naslovom!

Pamozno, kaj?! Potem pa tožimo vjed-nomer, da našega jezika ne spoštujeta ne vlada, ne ptujec. I, kako tudi neki?! Saj sami dajemo prednost vsem drugim jezikom pred lepo svojo materinščino, ki li nam mo-rala biti sveta nad vse! Baš s Kranjskega dopisujejo uradi, na čelu jim župni*) in večinoma še vedno najraje v izveličavni nemsčini — to pa ne le samo vradom, kjer ne umejo ali nečejo umeti slovensčine, mar-več tudi onim, ki imajo dovolj slovensčine zmožnega osebja — in, kar je najžalostnejše: narodnjakom samim!

Kdor zaničuje se sam, poplaga je ptuj-čevi peti!

*) To je škandal! Gg. župniki na Kranj-skem bi morali pordeti od srama, ako jim povemo, da so n. pr. naši vrli duhovniki v okraju koperskem — prosimo, to je v Istri, v tužni Istri, kjer vlada uprav grozno nasilje od neprijateljske strani, kjer je vladni zi-stem vertikalno naperjen proti nam, kjer so sploh razmere take, da treba železnih živec in vrhane mere optimizma, ako se hoče sploh vztrajati v borbi — da, tu so skoro vsi naši nevstrašeni svečeniki se svojim konsekvent-nim, energičnim postopanjem v dopisovanju z rznimi uradi prisilili celó tudi c. kr. poli-tično oblast, da slovenski dopisuje župnik uradom! Pojte in storite tudi vi tako!!

Uredništvo »Edinosti«.

Dober začetek! Pišejo nam: Za dober začetek v novem letu v. m. javimo sledeči dogodek, ki sicer ne pomenja nič novega, ali radi tega ni nič manje kričeč. Nekega jutra v minolem tednu so prišli trije slovenski de-lavci na kolodvor tukajšnje državne železnice iskat dela. Odgovorilo se jim je, da se sedaj ne potrebuje nobene delavske moči — in možje so odšli.

O poludne pa se je istotam predstavil italijanski podanik Acquaroli Karol — in tega so vsprejeli v službo!!! Naši delavci so skrajno nevoljni! Čeprav so po večini socija-listi, vendar jih ogorča tako zapostavljanje našincev, pred — tujcem!

Takega postopanja od strani podjetij države nasproti lastnim podanikom, jedne-stavno ni možno kvalificirati. Kajti kaj takega je možno v Avstriji, ali jedino le v Avstriji. Na-vedeni slučaj naj si zabeležijo tudi gospóla naši poslanci; da ga, ko jim bo zopet pre-cejal sladke besede, gospodu ministru za že-leznice pokade pod nos!

Iz pred naših sodišč. Včeraj zjutraj so se pred tukajšnjim deželnim sodiščem vr-šile sledeče razprave:

19-letni agent Emil S. iz Trsta je bil obtožen zločina tatvine in prestopka krive izpovedi. Obsojen je bil na 10-mesecev težke ječe, poostrene z enim postom na mesec, a po prestani kazni pride pod policijsko nad-zorstvo.

30-letni javni postrešček Ivan C. iz Istre je sedel na zatožni klopi in moral odgovarjati radi zločina poneverjenja. Na podlagi izpo-vedi prič je bil obsojen na 7 mesecev težke ječe, poostrene z enim postom na mesec. Obsojenec je vložil priziv ničnosti.

Drobne novice. Z g u b l j e n o - n a j - d e n o. Včeraj je Josip Renzi izročil na po-liciji dežnik, katerega je bil našel na ulici.

Nezvestoba. Miroslinčar Dragotin Guarini v ulici Cavana je naložil svojemu težaku Juriju J., naj gre iztirjat nekaj de-

narja. Težak je lepo iztirjal denar ali ni ga izročil gospodarju. Guarini je ovačil nezvestega uslužbenca kompetentni oblasti.

Tatvini. Cezar Scalpellini, stanujoči v ulici Ponziana, je naznačil na policijo, da so mu nepoznani zlikovci, ko njega ni bilo doma, vdrli v stanovanje in mu odnesli zlato uro in veržico vredno 100 K.

Radi tatvine izvršene v svobodni luki, je bil aretiran večeraj Anton A. rojen v Trstu, pristojen v Pulj.

Obesiti se je hotel. Sinoči po 5. uri je bil pozvan g. Treves, da naj se nemudoma poda v hišo št. 6 v zagati del Pan, ker da se hoče tam neki slaboumen človek obesiti. Treves se je res podal na lice mesta in je našel tam zaanega alkoholičnika, 44-l. Josipa C., ki je že visel na vrvi. Še o pravem času je g. Treves prerezal vrv in tako rešil nesrečnega moža gotove smrti. Pozneje so moža odpeljali v bolnišnico.

O napovedih za odmero osebnega dohodninskega davka in osebnega davka od viših službenih prejemkov in prihodninskega davka za l. 1902. (Zvršetak.)

Natančneje določila, kako je postopati o sestavi napovedi za osebno dohodarino, nahajajo se v 1. delu v drž. zak. št. 108 ex 1897. razglašena izvršitvenega predpisa k IV. poglavju zakona od 25. oktobra 1896. drž. zak. št. 230. Ponatisk tega dobe lahko brezplačno: davčni obvezanci v Trstu na e. kr. davčni administraciji, na Goriškem in v Istri pa na pristojnih e. kr. davčnih glavarstvih, oziroma na e. k. davkarjih, ki niso na sedežu okrajnega glavarstva.

Ako kateri davčnih obvezancev ni podal dolžne napovedi v predpisanem roku, pripravi se odmera lahko uradoma po novem pozivu na podlagi § 205; razven tega mu je pričakovati, da se uvede proti njemu preiskava zaradi davčne zatajbe. Kazenska določila zaradi davčne zatajbe, davčnega prikrajšanja in opuščenega napovedi obsegajo §§ 220, 241, 243 in 244. Napovedi za prihodninski davek je predložiti glasom § 138. na pristojni davčni oblasti ob prav tistem času kakor napovedi za osebni dohodninski davek.

V svrhu odmere prihodninskega davka za leto 1902. se pozivljajo torej vse osebe, ki v Trstu, na Goriškem ali v Istri v zmislu § 124 uživajo prejemke podvržene prihodninskemu davku, da do 31. januarja 1902 predložijo napovedi o vseh teh prejemkih, izvzemši one, pri katerih se prihodninski davek odtegne dolžnikom po obrazcu, zaukazanem z izvršitvenim predpisom k III. poglavju zakona o osebnih davkih, razglašnem drž. zak. št. 171 ex 1897. Te napovedi se vlagajo, oziroma tudi dadó ustmeno na zapisnik na isti davčni oblasti, katera je po prihojem naznanilu pristojna za sprejemanje napovedi o osebnem dohodninskem davku.

Tiskovine za napovedi se dobé lahko brezplačno na istih oblastih in uradih, kakor tiskovine za osebni dohodninski davek.

Prihodninski davek je po § 124 dolžan, kedor iz imovinskih predmetov ali imovinskih pravic dobiva prejemke, katerih ni že naravnost zadel zemljišni; hišni prihodninski davek, ali osebni davek od viših službenih prejemkov. Sem spadajo posebno v § 124 št. 1-7 navedene obresti, rente, tekoča plačila, oprave itd. Ker se prihodninski davek, nasprotno osebnemu, od dohodninskega davka ne odmerja po gospodarstvih, ampak za vsako osebo posebej, zato se opozarja še posebno na to, da mora vsaki posamični upravičenec prejemkov odnosno njegov zakoniti zastopnik pod zakonitimi pogoji podati napoved.

Osebe, katerih prihodninskemu davku podvrženi prejemki niti sami za-se, niti skupno z njihovimi drugimi dohodki ne presežajo letnega zneska 1200 K, so po § 125 št. 7 sploh oproščene prihodninskega davka, torej tudi niso dolžne podati napovedi.

Podrobna zakonita določila o sestavi napovedi za prihodninski davek so natisnjena na zadnji strani obrazca za napoved v pouk davčnim obvezancem.

V svrhu prireditve prihodninskega davka za 1902 l. treba glasom § 128 napovedati stalne prejemke v znesku, l. 1901 dejanski doseženem, nedoločene in nestalne prejemke pa v premeru 1899, 1900 in 1901. Kedor ni imel prejemkov še toliko časa, mora jih napovedati po povprečni dobi njih obstanke, oziroma se zneskom, ki ga upa doseči v enem letu.

Določila za obdačenje na novo v davčno dolžnost stopajočih oseb in njih dolžnost, podati potrebno naznanilo, nahajajo se v § 145.

Kedor ne podá pravočasno napovedi, oziroma omenjenega naznanila, ta se tudi pri prihodninskem kakor pri osebnem dohodninskem davku izpostavi pravnim posledicam, da so davčne oblasti glasom § 142 pooblaščenec uvesti obdačenje uradoma, ter da se po §§ 243. št. 4 in 244. more kazenski postopati radi davčne zatajbe.

Tudi gledé prihodninskega davka so dolžnost, podati napoved, in nasledki opuščenja iste neodvisni od tega, je-li bil davčni obvezanec za to osebno pozvan ali ne.

Dražbe premičnin. V soboto dne 11. januarja ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Valdirivo 14, ulica Moltfort 3 in ulica Armeni 3, konj, kočije, konjske opreme, pokrivala, obleke in železna blagajna; trg Poneresso, oprema v zalogi; ulica Romagna 6 hišna oprava; ulica Alessandro Volta, kovaška oprema; ulica Lavatoio 2, železna blagajna; ulica Fontanone 4, tehtnica; ulica Fabbio Severo 16, hišna oprava; ulica Foscolo 2 B, hišna oprava; ulica Barriera vecchia 8 oprema v zalogi in usnje. — Ulica Fontana 6, hišna oprava; ulica Stadion, hišna oprava (ob 11. uri dop.)

Vremenski vestnik. Večeraj: toplota ob 7. uri zjutraj 3,7 ob 2. uri popoldne 7,8 C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 774,0 — Danes plima ob — predp. in ob — pop.; oseka ob — predp. in ob — popoldne.

Pevsko društvo »Slava« iz Sv. Mar. Magd. Spodnje priredi v nedeljo dne 12. t. m. popol. izlet k sv. Ivanu, kjer priredi pevsko zabavo v gostilni »Konsumnega društva« (Narodni dom). O tej priliki bo to pevsko društvo pelo nove priprave narodne pesnice, navlaščé zložene za to pustno sezono. Prijatelji petja dobro došli!

»Brivec« je danes izšel ter prinaša jako zanimivo gradivo. O tej priliki naznanjamo na željo uredništva »Brivec«, da je po pomoti in brez vednosti uredništva prišla v današnje številko tudi »Sattira na ženitvanjsko pismo«. Toliko čitateljem »Brivec« v blagohotno upoštevanje.

Vesti iz Koroške.

Nezakonski otroci. Obešenka v dimniku. V fari Goštanj se je v minolem letu rodilo 60 otrok, 49 zakonskih in 11 nezakonskih. To bi ne bilo ravno predobro znamenje o tamošnjih нравstvenih odnosjih.

Dne 30. dec. m. l. se je istotam oeka natakariča — iz nesrečne ljubezni, to se umeje — obesila v ... dimnik. Ravno tedaj pa so ometali dimnik. Nekdo je zapazil kako je še mahala z rokama okolo sebe, ali se je prestrašil tako, da je od strahu padel na tla. Potem pa je letel klicat gospodinjjo, mesto da bi bil prerezal vrv in rešil nesrečnico ...

No, na vsaki način nam je ta ženska podala nekaj originalnega, novega. Da »nesrečna ljubezen« ljudi goni v vodo, ali na kakov žebelj, ali po čašo strupa, to so navadni dogodki, ali da se devica na krilih »nesrečne ljubezni« dviga tja gori v sijaste višine, kjer običavajo večasih viseti kake gnjati, krače in druge svinjske dobrote — ne, to je vsaj za nas nekaj povsem novega.

Vesti iz ostale Primorske.

Eden več! Iz Podgrada nam pišejo: Naša dobra in skrbna »mamka«, o kateri ste pisali pred kratkim, da skrbi za nas ter nam pošilja samo-Italijane za e. k. uradnike, pomnožila je to »gardo« zopet za enega člana. Te dni smo namreč dobili e. kr. sodnega kancelista — Italijana. Morda bo mislil kdo, da ni bilo drugih reflektantov. Mi pač dobro vemo, da je bilo naših ljudi, ki so reflektirali za to mesto.

Bralno društvo »Narodni dom« v Škrbini bo imelo v nedeljo dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne svoj redni letni občni zbor v tamkajšnji šoli. Na dnevnem redu bodo: Volitev odbora za leto 1902 in razni predlogi. — Na obilno udeležbo vabi odbor.

Pevsko in tamburaško društvo »Lovor« v Opatiji priredi dne 2. februarja 1902. velik koncert s plesom. Začetek ob 8. in pol uri zvečer.

Javna predavanja o umni živinorejli bodo v Podgradskem okraju

vsled odredbe in podpore e. kr. poljedelskega ministerstva. Predaval bo e. kr. živinozdravnik g. Ramiro Cella po tem-le vspejedu:

1. zdravoslovje (higijena) domačih živali sploh o stavoslovju hleva, o rejji, o gojenju itd. 2. kratko plemenoslovje različnih domačih živali z ozirom na njihove prednosti; 3. reja govodi; 4. reja ovac; 5. reja prašičev; 6. konjereja in konjeslovje; 7. prva pomoč — izvzemši kazivdravilstvo; 8. pouk o načinu krmjenja in pouk o krmi; 9. nalezljive bolezni in veterinarsko-polijski predpisi, trgovina z živina, jamčenje itd.; ter so v to svrhu določeni naslednji dnevi:

v Podgradu:
dne 16. jan. 1902 od 2-4 ure popol.
„ 31. „ „ „ 9-11 „ dopol.
„ 14. febr. „ „ 9-11 „ „
„ 28. „ „ „ 9-11 „ „

v Jelšanah:
dne 23. jan. 1902 od 10-12 ure o pol dne
„ 3. febr. „ „ 10-12 „ „
„ 17. „ „ „ 10-12 „ „
„ 6. marca „ „ 10-12 „ „

v Materiji:
dne 27. jan. 1902 od 2-4 ure popol.
„ 6. febr. „ „ 2-4 „ „
„ 20. „ „ „ 2-4 „ „
„ 3. marca „ „ 2-4 „ „

na Mubah:
dne 30. jan. 1902 od 2-4 ure popol.
„ 13. febr. „ „ 2-4 „ „
„ 27. „ „ „ 2-4 „ „
„ 13. marca „ „ 2-4 „ „

Ta predavanja bodo nedvomno mnogo koristila našemu neukemu kmetu in pripomo-rejo, da se živinoreja v tem okraju zboljša. Le želeli bi bilo, da bi se predavanja nadaljevala prihodajo zimo, saj denar, ki ga vlada porabi v to, ne bo zastojn potrošen. S tem pa ne bo še vse ustrezno. Vsekakor treba tudi, da vlada prireja razstave govodi in sicer vsaj vsako drugo leto, kakor je že predlagala gospodarska zadruga za sodni okraj Podgrad. Na teh bomo videli vseh sedanjih predavanj.

Vesti iz Kranjske.

»Na obali Adrije«! Pod tem naslovom priredi pevsko društvo »Ljubljana« v Ljubljani dne 19. t. m. v »Sokolovi« telovadnici v »Narodnem domu« svojo letošnjo maškarado, gotovo jedna izmed najbolj interesantnih ljubljanskih predstavnih zabav. Na tej se bo vršil splošen velik sestanek mornarjev iz vsega sveta, (in tudi tržaški mornarji gotovo ne bodo manjkali), katerega poseti tudi odposlanstvo Burav. Mudi se bo tu tudi večé število z Filipinov pregnanih španskih ustašev in ustašinj, kar bo višalo slikoviti utis te prijetne zabave. Tržačani in Primorci, udeležite se te velefine in zanimive privrbe pevskega društva »Ljubljana« v kolikor možno večem številu! Zabave ne bo manjkalo. Deviza naj bo vsakomur: dne 19. v Ljubljano!

Ljubljančan — čilski častnik. V »Slovenskem Narodu« čitamo, da je znani poročevalec tega lista iz južne Afrike, g. Egon Mosehe, vstopil v čilsko vojsko kakor častnik. Gospod Mosehe je bil svoj čas avstríjski topničarski častnik.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju. (Izv. dopis z Dunaja). Letošnji občni zbor tega društva se je odlikoval s tem, da je bil izredno dobro obiskan. To dokazuje, koliko važnosti pripisujejo temu društvu Slovenci, bivajoči na Dunaju. Po pozdravu predsednika, g. Pukla, sta poročala gg. tajnik dr. Vidie in blagajnik dr. Kl. Sechnu o delovanju društva v minolem letu. Dr. Vidie je povdarjal, da je društvo napredovalo, da je podpiralo več revnih dijakov nego minolo leto, da se je glavica pomnožila; v tem pa je nazadovalo, da se je sprejelo manj podpor nego minolo leto. Glavnica pa se je izredno pomnožila. Pristopil je društvu kakor ustanovnik pok. g. Fr. Kalister s 5000 K z izrecnim naročilom, da se ta svota naloži kakor glavica ter da se vsako leto porabijo samo obresti. Kakor ustanovnik je pristopil društvu tudi g. Janez Mlakar, hišni posestnik na Dunaju, s 100 K. Slavní deželni zbor kranjski je tudi letos društvu daroval 400 K. Obroke za društveno glavnicó (ustanovnico) pa so plačali gg.: dvorni dvorni svetnik in državni poslanec dr. Fran Ploj, ces. svetnik Ivan Murak, viširevidend Ivan Luzar. Med nabiraleci se je odlikoval g. drž. posl. Vilj. Pfeifer, ki je letos že 10. leto

nabiral za društvo darove. Za društvo sta nabirala darove tudi g. drž. poslanec Ivan Plantan in dr. Edvard Volčič, e. kr. sodni tajnik v Novem mestu. Število slovenskih posojilnic, ki so društvu letos poslala darila, se je pomnožilo, na čelu teh pa stoji hranilno in posojilno društvo v Ptaju s 1350 K. Gdbor je prodal tri delnice »Narodnega doma« v Novem mestu »Glasbeni Matici« istotam za primerno ugodno kupnino. — Iz poročila g. blagajnika dr. Kl. Seshuna je povzeti: društvena glavica se je letos pomnožila 5180 K, tako da znaša letos 16836 K 44 vin. Razpoložne glavnice je leta 1900 ostalo 2188 K 76 vin. Prispevki rednih udov, podpornikov in dobrotnikov so to leto znašali 3867 K 19 stot., obresti pa 720 K 90 stot., vrnene podpore pa 70 K. Skupaj znaša razpoložnina 6846 K 75 st. Iz te svote so se pokrili stroški in sicer a) podpore 4363 K b) upravni stroški 205 K 6 st. c) pristojbine in provizije poštne hranilnice 7 K 75 st. Društveno premoženje znaša ob sklepu letnega računa 19.105 K 43 stot. Podpirancev je bilo 77 in sicer: 38 juristov, 21 filozofov, 8 medicincev, 8 tehnik, 1 akad. slikar, 1 akad. kipar, 1 slušatelj eksportne akademije, 2 agronoma, 1 tehnolog. Po deželah je bilo: iz Kranjske 48 iz Štajerske 18, iz Primorja 8, iz Koroške 3. V imenu preglednikov je poročal gosp. sodni viši svetnik Bogdan Trnovc, da so gg. pregledovalci spise in društveno blagajno našli v uzornem redu. Za izredni trud je zbor izrekel g. blagajniku dr. Seshunu enoglasno zahvalo. Predsednik g. Pukl je poročal o enoglasnem odborovem sklepu, da se gosp. Fr. Kalister za velikodušno darilo in g. Vilj. Pfeifer za to, ker že 10. leto nabira darila za društvo, imenujeta častnima udoma. To bodi zaslužnima možema v trajno zahvalo društva in podpirancev, drugim pa v posne-manje. Zbor je temu predlogu navdušno pritrdil. Posebna zahvala se je izrekla častnikarstvu osobito: »Slov. Narodu«, »Slovencu«, »Edinosti« »Südst. Presse«, »Domovini«, »Gorici«, »Soči«, »Novicam«, »Dolenjskim novicam«, »Ljubljanskemu Zvonu«, »Zoric« in drugim. Tem potom se je zahvalil na tem, da so s svojimi noticami o društvu pomagali, da ob obilnih narodnih davkih ni ugasnilo zanimanje in darežljivost tudi za to društvo.

(Dalje na četrti strani.)

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohštva vseh vrst.
TRST
TOVARNA: ZALOGE:
Via Tessa, 100 | Piazza Rosario št. 2
vokal | (šolsko poslopje)
Via Limitanea | in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Gene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na na obrod
at! železnico franco

Ste li gluhi??

Vsaka vrst gluhosti in slabega sluha se ozdravi z našo novo iznajdbo. Samo gluhorojeni so neozdravljivi. Šumenje v ušesih, preneha takoj. Opišiti Vaš slučaj. Preiskovanja in navodila brezplačna. Vsaki se zamore z malimi troški doma sam ozdraviti.

Internationalni zavod za zdravljenje ušes.
596 La Salle Ave., Chicago, Ill.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela
prvo slov. zalogo pohštva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

